

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Dubrovnik

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Dubrovnik, ožujak 2015.

SADRŽAJ

	<u>stranica</u>
I. PREDMET REVIZIJE	2
II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV. SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA	5
V. NALAZ	16
VI. OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA	26

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Dubrovnik

KLASA: 041-01/14-10/52
URBROJ: 613-21-15-17

Dubrovnik, 30. ožujka 2015.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti sprječavanja i otkrivanja prijevара kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Dubrovačko-neretvanske županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 20. listopada 2014. do 30. ožujka 2015.

I. PREDMET REVIZIJE

Prijevarena se obično karakterizira kao obmana, varanje, skrivanje, tajenje ili kršenje povjerenja, s ciljem pribavljanja koristi ili stjecanja neke neopravdane ili nepoštene prednosti. To je u većini slučajeva protupravna radnja, gdje jedna strana namjerno obmanjuje drugu pogrešnim predstavljanjem. Najčešći oblici prijevare su: zlouporaba odnosno otuđivanje imovine, prijevarena u financijskom izvještavanju, nezakonito stvaranje troškova i obveza za društvo i korupcija (osobito u postupcima nabave i prodaje).

Najbolja praksa podrazumijeva sprječavanje, otkrivanje i odgovarajući odgovor na prijevare. Postiže se uspostavljanjem standarda i omogućivanjem prepoznavanja i izvješćivanja o prijevarama, razvijanjem alata koji sprječavaju i otkrivaju prijevare i odgovarajućim odgovorom na sumnje o prijevarama.

Sprječavanje prijevare je troškovno najdjelotvorniji način njezine kontrole i smanjuje vjerojatnost njezina pojavljivanja. Podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevare kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare, te prepoznavanje rizika i uspostavljanje prikladnih unutarnjih kontrola, kao odgovor rukovoditelja na rizike prijevare. Sprječavanje treba biti podržano odgovarajućim mehanizmima otkrivanja, kako bi eventualne prijevare bile otkrivene što je moguće ranije i kako bi bile poduzete odgovarajuće aktivnosti. Primjena sustava otkrivanja prijevare ima učinak odvraćanja i jamči da će pokušaji prijevare biti brzo i pouzdano otkriveni. Ako mogući počinitelji prijevare znaju da će biti otkriveni, manja je vjerojatnost da će pokušati prijevare. Sustav otkrivanja podrazumijeva analitičke i druge postupke za razotkrivanje nepravilnosti, te izvješćivanje o sumnji na prijevare.

Na području Dubrovačko-neretvanske županije u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave posluje 30 trgovačkih društava koja obavljaju komunalne djelatnosti. Osim trgovačkih društava koja obavljaju komunalne djelatnosti, na području Dubrovačko-neretvanske županije posluje i 26 trgovačkih društava koja su u vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a osnovana su za obavljanje drugih djelatnosti i to: poticanje regionalnog razvoja, usluge privlačenja investicija, izradu projekata, poslovno savjetovanje, upravljanje poslovnim zonama, izradu poslovnih, razvojnih, investicijskih i ostalih planova, održavanje, zaštitu, rekonstrukciju i izgradnju cesta, zračni promet, privez i odvez brodova, ukrcaj i iskrcaj roba u lukama, za djelatnost marina, nautički turizam, trgovinu i ugostiteljstvo, održavanje zgrada i prodaju stanova, razvoj poduzetništva i posredničke usluge, radijske djelatnosti, gospodarenje otpadom i druge slične djelatnosti.

Revizijom su obuhvaćena četiri trgovačka društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Dubrovačko-neretvanske županije i to: Libertas-Dubrovnik d.o.o. za prijevoz putnika u gradskom i prigradskom prometu, Sanitat Dubrovnik d.o.o. za upravljanje javnim parkingom i tržnicama, Komunalno trgovačko društvo Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. za opskrbu pitkom vodom. Posljednjih pet godina u navedenim društvima nije obavljena revizija poslovanja, a s obzirom na važnost obavljanja njihove djelatnosti za jedinice lokalne samouprave te da jedinice lokalne samouprave doznaju značajna sredstva za financiranje obavljanja navedenih djelatnosti, revizijom su obuhvaćena navedena društva. Također, navedena društva su u proteklom razdoblju često spominjana u medijima, vezano uz ulaganja u izgradnju komunalne infrastrukture i nabavu imovine.

Prema obavljenim revizijama poslovanja i financijskim revizijama u prethodnim godinama, utvrđeno je da društva nisu uspostavila i provodila učinkovit sustav unutarnjih kontrola.

Predmet revizije učinkovitosti sprječavanja i otkrivanja prijevара kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Dubrovačko-neretvanske županije su politike i postupci za sprječavanje i otkrivanje prijevара te aktivnosti koje trgovačka društva poduzimaju kako bi spriječila i otkrila prijevare.

Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je nastalo preoblikovanjem javnog poduzeća Libertas za prijevoz putnika u društvo s ograničenom odgovornošću. Upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu 15. travnja 1999. Temeljni kapital iznosi 31.395.000,00 kn i podijeljen je na devet temeljnih uloga, koji pripadaju sljednicima bivše Općine Dubrovnik, odnosno Gradu Dubrovniku i općinama Konavle, Župa dubrovačka, Ston, Dubrovačko primorje, Orebić, Mljet, Trpanj i Janjina. Prema veličini je razvrstano u srednje poduzetnike. Temeljni akt je Društveni ugovor, koji je donesen u kolovozu 1998., a izmjene su donesene u 2000., 2001., 2003., 2005., 2008., 2009., 2010. i 2013. Tijela upravljanja su uprava, nadzorni odbor i skupština. Djelatnost društva je: gradski i prigradski kopneni prijevoz putnika, pružanje usluga autobusnog kolodvora, popravak i održavanje cestovnih motornih vozila, tehnički pregled cestovnih vozila, kupnja i prodaja robe, trgovačko posredovanje na domaćem i inozemnom tržištu i mjenjačnica te pružanje kolodvorskih usluga. Koncem 2013. društvo je imalo 332 zaposlenika, a koncem listopada 2014. ima 338 zaposlenika.

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. je pravni sljednik javnog poduzeća Sanitat Dubrovnik. Upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu u svibnju 1999. Upisani temeljni kapital iznosi 5.076.800,00 kn. Temeljni kapital podijeljen je na devet temeljnih uloga, koji pripadaju sljednicima bivše Općine Dubrovnik, odnosno Gradu Dubrovniku i općinama Konavle, Župa dubrovačka, Ston, Dubrovačko primorje, Orebić, Mljet, Trpanj i Janjina. Prema veličini je razvrstano u srednje poduzetnike. Temeljni akt je Društveni ugovor, koji je donesen u kolovozu 1998., a izmjene su donesene u 2000., 2002., 2003., 2004., 2013. i 2014. Tijela upravljanja su uprava, nadzorni odbor i skupština. Djelatnost društva je: dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija, uređenje i održavanje javnih kupališta, zbrinjavanje pasa lutilica, prehrana golubova, poslovi javnog plakatiranja, čišćenje priobalnog mora, poslovanje nekretninama, organiziranje sajmova, izložbi i kongresa, prijenos, vuča i namještanje pogrešno parkiranih, znatno oštećenih i napuštenih motornih vozila (olupina) i kamp prikolica, uređenje i održavanje javnih parkirališta i garaža, tržnice na malo i ostale prateće djelatnosti u kopnenom prijevozu. Koncem 2013. društvo je imalo 64 zaposlenika, a koncem listopada 2014. ima 73 zaposlenika.

Komunalno trgovačko društvo Hober d.o.o. je pravni sljednik javnog komunalnog poduzeća Hober. Upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu u rujnu 1999. Upisani temeljni kapital iznosi 3.229.500,00 kn. Temeljni kapital predstavlja jedan temeljni ulog koji u cijelosti pripada Gradu Korčuli. Prema veličini je razvrstano u male poduzetnike. Temeljni akt je Izjava o uskladi javnog komunalnog poduzeća Hober s odredbama Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o komunalnom gospodarstvu, koja je donesena u prosincu 1995., a izmjene i dopune su donesene u 2003. i 2008. Tijela upravljanja su uprava, nadzorni odbor i skupština.

Djelatnost društva je opskrba plinom, prijevoz putnika u javnom prometu, taksi prijevoz na vodi, održavanje javne rasvjete, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih površina, nerazvrstanih cesta, tržnica na malo, groblja, obavljanje pogrebnih i dimnjačarskih poslova, održavanje i iskorištavanje luke, lučice i pristaništa, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, privez i odvez brodova, jahti, brodica i plutajućih objekata, ukrcaj i iskrcaj putnika, usluge parkiranja te druge djelatnosti. Koncem 2013. društvo je imalo 33 zaposlenika, a koncem listopada 2014. ima 41 zaposlenika.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. za opskrbu pitkom vodom je osnovao Grad Opuzen u kolovozu 1999. Upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu u studenom 1999. Upisani temeljni kapital iznosi 20.000,00 kn i u cijelosti pripada Gradu Opuzenu. Prema veličini je razvrstano u male poduzetnike. Temeljni akt je Izjava o osnivanju društva iz 1999., koja je izmijenjena u 2004. i 2013. Tijela upravljanja su uprava, nadzorni odbor i skupština. Funkciju skupštine obavlja gradsko vijeće Grada Opuzena. Djelatnost društva je opskrba pitkom vodom te odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda. Koncem 2013. društvo je imalo 13 zaposlenika, a koncem listopada 2014. ima 12 zaposlenika.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi jesu li društva uspostavila prikladne politike, procedure i kontrole kako bi spriječila prijevare
- utvrditi poduzimaju li potrebne aktivnosti kako bi povećala svjesnost rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevara
- ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola s obzirom na rizike prijevara
- utvrditi koje su postupke društva uspostavila kako bi što prije otkrila prijevare.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevara, odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevara, sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara. Uz to, izravnim dokaznim postupcima su obuhvaćena područja u kojima je prisutan veći rizik za pojavljivanje prijevara i to: blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, postupci javne nabave roba, radova i usluga, evidentiranje imovine u poslovnim knjigama te izvršavanje ugovorenih obveza.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno poslovanje društava za 2014.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

Pri odabiru revizijskog pristupa, kako bi se pribavili mjerodavni revizijski dokazi i odgovorilo na ciljeve revizije primijenjene su različite metode i postupci prikupljanja revizijskih dokaza.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije učinkovitosti je analizirana zakonska regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom.

Kako bi se odgovorilo na ciljeve revizije, primijenjene su različite revizijske metode i postupci prikupljanja revizijskih dokaza. Trgovačkim društvima obuhvaćenim revizijom su poslani upitnici koji su sadržavali pitanja u vezi politika i postupaka za sprječavanje prijevара, odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika u pogledu sprječavanja prijevара, sustava unutarnjih kontrola, te analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevара. Provjeravani su dokazi za pojedine tvrdnje iz pribavljenih odgovora. Analizirane su strategije, planovi, računovodstvene politike i interni akti. Utvrđena je organizacijska struktura društava te broj zaposlenih. Obavljeni su razgovori s direktorima, rukovoditeljima i zaposlenicima. Obavljena su izravna dokazna ispitivanja s obzirom na područja podložna prijevarama, odnosno obavljen je uvid u blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, provjereni postupci javne nabave roba, radova i usluga, evidentiranje imovine u poslovnim knjigama te izvršavanje ugovorenih obveza.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Jesu li uspostavljene politike i postupci za sprječavanje prijevара?
- Jesu li rukovoditelji i drugi zaposlenici upoznati sa svojim odgovornostima u pogledu sprječavanja prijevара?
- Je li uspostavljen djelotvoran sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара?
- Jesu li uspostavljeni odgovarajući analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара?

IV. SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA

Politike i postupci za sprječavanje prijevара

Prijevare u javnom sektoru mogu imati za posljedicu financijske gubitke i uništavanje ugleda, mogu nepovoljno utjecati na moral zaposlenika i narušiti povjerenje javnosti u isporuku javnih usluga. Nedovoljne kontrole dovode društva u situaciju da se uslijed prijevара, uz drugo, izlažu rizicima značajnih financijskih gubitaka, gubitku ugleda i povjerenja javnosti u njihovu sposobnost besprijekornog pružanja usluga.

Najbolja praksa podrazumijeva poduzimanje aktivnosti za sprječavanje i pravodobno otkrivanje prijevара te provođenje odgovarajućih postupaka kojima je cilj smanjenje mogućnosti njihova nastanka uz istodobno jačanje mehanizama kontrole kao odgovor na prijevare. Sprječavanje prijevара se postiže uspostavljanjem standarda za prepoznavanje i izvješćivanja o prijevarama, razvijanjem alata koji sprječavaju i otkrivaju prijevare te poduzimanjem odgovarajućih mjera kao odgovor na sumnje o prijevarama. Zbog toga su rukovoditelji obvezni osigurati djelotvoran i učinkovit sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti.

Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je općim aktima, odnosno Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom i Poslovnikom kvalitete po normi ISO 9001, djelomično uredilo poslovna načela i obveze društva kao cjeline i svakog pojedinog zaposlenika prema korisnicima usluga. Pravilnikom o radu je djelomično uređen odnos zaposlenika vezano uz obavljanje poslova. Zaposlenici su se obvezni pristojno i dolično ponašati prema strankama, korisnicima usluga, poslovnim partnerima, međusobno te prema nadređenima osobama, kao i izbjegavati svako nedolično ponašanje koje remeti rad i poslovanje društva ili nanosi štetu ugledu društva. Poslovnikom kvalitete po normi ISO 9001 je utvrđena politika društva u cilju postizanja kvalitete, koja je usmjerena na potrebe i zadovoljstvo kupaca, odnosno korisnike usluga u gradskom i prigradskom prijevozu.

Način korištenja sredstava vezano uz opremu, vozila, materijal, IT sustav, telefon, kao i sankcije u slučaju ne pridržavanja propisanog načina korištenja, uređen je općim aktima. Zaposlenici nemaju pristup imovini izvan radnog vremena, osim dežurnih zaposlenika zaduženih za otklanjanje kvarova na temelju ispostavljenog radnog naloga. Ustrojena je zaštitarska služba i video nadzor zgrada i opreme izvan radnog vremena, odnosno u popodnevnim satima i tijekom noći. Donošenje odluka u nadležnosti tijela društva (skupština, nadzorni odbor i direktor) su utvrđeni Društvenim ugovorom, a donošenje odluka iz područja radnih odnosa Pravilnikom o radu. Postupci donošenja poslovnih odluka su utvrđeni Poslovnikom kvalitete po normi ISO 9001. Donošenje odluka je potkrijepljeno dokumentacijom na temelju koje se donose odluke (primjerice nabava opreme i materijala, otpis imovine, naplata potraživanja i drugo). Donošenje odluka je zabilježeno i dokumentirano te slobodno od sukoba interesa, odnosno pri donošenju odluka vode se zapisnici i bilješke uz koje se prilaže odgovarajuća dokumentacija. Kako bi osiguralo transparentnost u radu društvo je putem mrežne stranice omogućilo građanima pristup pojedinim informacijama. Na mrežnoj stranici je objavljen vozni red i cjenik usluga prijevoza u gradskom i prigradskom prijevozu, kontakt telefoni te informacije vezane uz postupke javne nabave, dok informacije o unutarnjoj organizaciji društva, godišnjim planovima poslovanja, izvješća o aktivnostima društva i o ostvarenim godišnjim rezultatima poslovanja, financijski izvještaji, opći akti i odluke kojima se utječe na interese korisnika usluga, obavijesti o raspisanim natječajima, nisu objavljujane na mrežnoj stranici društva. Primanje i davanje poklona u društvu se odnosi na davanje promidžbenog materijala poslovnim partnerima koncem poslovne godine (rokovnici, kalendari i drugo) i primanje promidžbenog materijala od dobavljača (radna odjeća s logom dobavljača). Primanje poklona od poslovnih partnera kao i davanje poklona te ugošćavanje nije uređeno općim aktom. Društvo nije uredilo način na koji će se objavljivati poslovne odluke.

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. je općim aktima, odnosno Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom, djelomično uredilo poslovna načela, odnosno obveze zaposlenika pri obavljanju svojih poslova i radnih zadataka. Način korištenja sredstava vezano uz opremu, vozila, materijal, IT sustav, telefon, kao i sankcije u slučaju ne pridržavanja propisanog načina korištenja, uređen je općim aktima. Zaposlenici nemaju pristup imovini izvan radnog vremena, a uveden je video nadzor upravne zgrade i gradskih tržnica izvan radnog vremena, odnosno u popodnevnim satima i tijekom noći. Donošenja odluka u nadležnosti tijela društva (skupština, nadzorni odbor, direktor) su utvrđeni Društvenim ugovorom. Donošenje odluka je potkrijepljeno dokumentacijom na temelju koje se donose odluke (izrađene analize, izvješća, zahtjevi služba za nabavu opreme i materijala, zapisnici za otpis imovine, računovodstvena dokumentacija za naplatu potraživanja i drugo). Donošenje odluka je zabilježeno i dokumentirano te slobodno od sukoba interesa, odnosno pri donošenju odluka vode se zapisnici i bilješke uz koje se prilaže odgovarajuća dokumentacija. Kako bi osiguralo transparentnost u radu društvo je putem mrežne stranice omogućilo građanima pristup pojedinim informacijama. Na mrežnoj stranici su objavljene informacije o unutarnjoj organizaciji društva, imena direktora i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovi podaci za kontakt, cjenik usluga, kontakt telefoni te informacije vezane uz postupke javne nabave, natječajni za davanje poslovnih prostora u zakup, pozivi za iznajmljivanje štandova, podaci o donacijama. Druge informacije o društvu nisu objavljene na mrežnoj stranici. Društvo nema opći akt kojim bi se utvrdile etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze društva prema interesnim skupinama, odnosno prema korisnicima usluga, kupcima, dobavljačima, dioničarima, zaposlenicima i drugima. Primanje i davanje poklona u društvu se odnosi na davanje promidžbenog materijala s logom društva poslovnim partnerima koncem poslovne godine (rokovnici, kalendari i drugo). Primanje poklona od poslovnih partnera kao i davanje poklona te ugošćavanje nije uređeno općim aktom.

Društvo nije uredilo način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke, kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. S obzirom da društvo postaje obveznik sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2014. prema odredbama Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 139/10 i 19/14), u pripremi je donošenje procedura kojima će se između ostalog razraditi postupci, definirati nadležnosti i odgovornosti sudionika na svim razinama pri donošenju svih poslovnih odluka.

Društvo Hober d.o.o. je općim aktima, odnosno Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, djelomično uredilo poslovna načela, odnosno obveze rukovoditelja i zaposlenika pri obavljanju svojih poslova i radnih zadataka, na način da je zaposlenik obavezan svoje sposobnosti, znanja i vještine koristiti na najbolji način pri obavljanju poslova te savjesno obavljati poslove radnog mjesta prema zaključenom ugovoru o radu. Također u svom ponašanju zaposlenici su dužni izbjegavati ponašanja koja bi mogla štetiti ugledu društva, a u obavljanju svojih radnih obaveza zaposlenici su se dužni međusobno pomagati. Primanje i davanje poklona se odnosi na davanje promidžbenog materijala s logom društva poslovnim partnerima koncem poslovne godine (rokovnici, kalendari i drugo). Primanje poklona od poslovnih partnera je uređeno Pravilnikom o radu, prema kojem zaposlenici ne smiju od poslovnih partnera i osoba s kojima održavaju poslovne veze primati vrijedne poklone niti posuđivati novac. Način korištenja sredstava vezano uz opremu, vozila, materijal, IT sustav, telefon, kao i sankcije u slučaju ne pridržavanja propisanog načina korištenja, uređen je Pravilnikom o radu, prema kojem se sa svim uređajima, strojevima, alatom i priborom kojim se zaposlenik služi u obavljanju poslova mora postupati stručno i pažnjom dobrog gospodarstvenika, a materijal se mora koristiti štedljivo i sa što manje otpada. Također zabranjeno je svako otuđivanje ili nenamjensko korištenje imovinom i predmetima u vlasništvu društva. Zaposlenici nemaju pristup imovini izvan radnog vremena. Donošenje odluka u nadležnosti tijela društva (skupština, nadzorni odbor i direktor) su utvrđeni Izjavom o uskladbi javnog komunalnog poduzeća Hober s odredbama Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o komunalnom gospodarstvu. Donošenje odluka je potkrijepljeno dokumentacijom iz pojedinih službi (računovodstva i, tehničkih službi) na temelju koje se donose odluke. Donošenje odluka je zabilježeno i dokumentirano te slobodno od sukoba interesa, odnosno pri donošenju odluka vode se zapisnici i bilješke uz koje su prilaže odgovarajuća dokumentacija. Društvo nema opći akt kojim bi se utvrdile etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze društva prema interesnim skupinama, odnosno prema korisnicima usluga, kupcima, dobavljačima, zaposlenicima i drugima. Davanje poklona te ugošćavanje nije uređeno općim aktom. Društvo nije uredilo način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti, osim za nabavu roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn i nabavu radova do 500.000,00 kn. Društvo nema mrežnu stranicu, međutim mrežna stranica je u izradi. Poslovne odluke i akti se objavljuju na oglasnoj ploči u prostorijama društva.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. je općim aktima, odnosno Pravilnikom o radu i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, djelomično uredilo poslovna načela, odnosno obveze zaposlenika pri obavljanju poslova i radnih zadataka. Primanje i davanje poklona se odnosi na davanje promidžbenog materijala s logom društva poslovnim partnerima koncem poslovne godine (rokovnici, kalendari i drugo). Primanje poklona od poslovnih partnera društvo je uredilo Pravilnikom o radu, prema kojem zaposlenici ne smiju od podređenih suradnika, poslovnih partnera i osoba s kojima održavaju poslovne veze primati vrijedne poklone, niti posuđivati novac.

Način korištenja sredstava vezano uz opremu, vozila, materijal, IT sustav, telefon, kao i sankcije u slučaju ne pridržavanja propisanog načina korištenja, uređen je općim aktima, odnosno Pravilnikom o radu i Pravilnikom o korištenju osobnih automobila i mobilnih telefona. Zaposlenici nemaju pristup imovini izvan radnog vremena, osim zaposlenika koji rade na održavanju vodovodne i kanalizacijske mreže na temelju radnog naloga. Donošenje odluka u nadležnosti tijela društva (skupština i nadzorni odbor) su utvrđeni Izjavom o osnivanju društva. Odluke se donose na temelju dokumentacije iz računovodstva ili tehničke jedinice. Donošenje odluka je zabilježeno i dokumentirano te slobodno od sukoba interesa, odnosno pri donošenju odluka vode se zapisnici i bilješke uz koje su prilaže odgovarajuća dokumentacija. Društvo nema opći akt kojim bi se utvrdile etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze društva prema interesnim skupinama, odnosno prema korisnicima usluga, kupcima, dobavljačima, zaposlenicima i drugima. Davanje poklona te ugošćavanje nije uređeno općim aktom. Društvo nije uredilo način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Zbog financijskih poteškoća, društvo nema mrežnu stranicu te poslovne odluke i akte objavljuje na oglasnoj ploči u prostorijama društva.

Odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevare

Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. su općim aktima, odnosno pravilnicima o radu i sistematizacijom radnih mjesta djelomično uredila etička pravila i standarde ponašanja koje zaposlenicima služe kao smjernice u njihovom radu. Društva obuhvaćena revizijom su pravilnikom o radu utvrdila obveze iz radnog odnosa i povrede obveza iz radnog odnosa kao i postupanje rukovoditelja i direktora u slučaju povreda (opomene, novčane kazne, otkaz ugovora o radu). U okviru povreda iz radnog odnosa su i povrede koje mogu upućivati na mogući sukob interesa i prijevare, a odnose se na obavljanje djelatnosti društva te krađe i prijave. Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je Pravilnikom o radu djelomično uredilo prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa na način da zaposlenicima nije dopušteno obavljanje poslova iste ili srodne vrste kao i poslodavac. Također, članovi nadzornog odbora i uprave društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. su potpisali izjavu o nepostojanju sukoba interesa, a na mrežnoj stranici je objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima se ne smiju zaključivati ugovori o javnoj nabavi. Društva obuhvaćena revizijom nisu donijela etički kodeks kojim bi uredila osnovna etička pravila ponašanja radi utvrđivanja i promicanja temeljnih etičkih vrijednosti u poslovnim odnosima te postupanja u slučaju njihovih povreda. Prema primjerima dobre prakse, temeljna načela koja se utvrđuju etičkim kodeksom su: povjerenje i kolegijalnost, stručnost u radu, timski rad i profesionalna komunikacija, uvažavanje potreba korisnika usluga, izbjegavanje i sprječavanje sukoba interesa te odgovorno upravljanje imovinom, poslovnim financijama i postupcima nabave. Društva Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa nisu uredila općim aktom. Obveze rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare društva obuhvaćena revizijom nisu uredila općim aktom. Također, društva nisu provodila izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijave.

Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара

Sustav unutarnjih kontrola je skup postupaka i mjera koje se uspostavljaju s ciljem ostvarivanja učinkovitosti poslovanja, pouzdanog financijskog izvještavanja i usklađenosti poslovanja sa zakonima i propisima. Sustav unutarnjih kontrola obuhvaća sve poslovne transakcije, a posebice one vezane uz ostvarivanje prihoda, rashoda, natječajne procedure i ugovaranje, imovinu i obveze. Unutarnje kontrole je potrebno uspostaviti i provoditi u svim organizacijskim jedinicama i na svim razinama društva, upravljačkim i operativnim.

Unutarnja revizija je neovisna aktivnost, potrebna upravljačkoj strukturi, koja procjenjuje sustave unutarnjih kontrola i pruža informacije o funkcioniranju društva dajući neovisno, objektivno i stručno mišljenje te savjete za unapređivanje poslovanja. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. su razvrstana u srednje poduzetnike, a društva Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. u male poduzetnike. Društva nisu obvezna ustrojiti unutarnju reviziju.

Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je provodilo postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike na temelju općih akata. Direktor kontrolira i nadzire svakodnevno poslovanje putem rukovoditelja službi, koji podnose direktoru usmeno izvješće oradu i dnevnim aktivnostima zaposlenika. Kontrole provode i zaposlenici u okviru svojih radnih mjesta i nadležnosti. Za uspostavu i provedbu kontrola u društvu je zadužen zaposlenik na radnom mjestu glavni kontroling u okviru Službe za kadrovske, pravne i opće poslove. Provodi se kontrola osoblja i prisutnosti zaposlenika na poslu, kao i fizička kontrola imovine putem video kamera, vratarske i zaštitarske službe. Dnevno se kontrolira utrošak goriva, maziva i auto guma po svakom pojedinom prijevoznom sredstvu (putni radni list, zahtjevnica i izdatnica goriva, lista o prijeđenim kilometrima i utrošenom gorivu, dnevnik izdavanja goriva). Utvrđeni su postupci i dokumentacija pri nabavi materijala i rezervnih dijelova potrebnih za održavanje voznog parka i pumpe goriva. Dnevno se kontrolira prodaja voznih karata po prodajnim mjestima i prijevoznim sredstvima te ostvareni prihodi od voznih karata i novčani polozi u blagajnu. U računovodstvu je uspostavljena kontrola nad postupcima evidentiranja poslovnih događaja, na način da se evidentiraju dokumenti koji su prethodno kontrolirani (računski i suštinski) i odobreni od ovlaštenih osoba. Plaćanja se obavljaju nakon provedenih kontrola na više razina te odobrenja direktora. Poslovne odluke donosi direktor i financijske transakcije odobrava direktor te o značajnim odlukama i vrijednosno značajnim transakcijama izvještava nadzorni odbor. Dio pomoćnih knjiga (blagajna, knjiga ulaznih i izlaznih računa, skladište materijala, rezervnih dijelova, goriva i maziva) su informatički povezane s glavnom knjigom. Društvo je ocijenilo da postoje dva specifična područja poslovanja gdje je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара, a to su neposredna prodaja karata u autobusima i na prodajnim mjestima, te predaja utrženog novca u blagajnu. U cilju uspostavljanja što bolje kontrole poslovanja, u prethodnim godinama su uložena značajna sredstva u informatizaciju poslovanja, tako je uveden elektronski sustav naplate voznih karata u autobusima te je omogućeno dnevno praćenje ostvarenih prihoda prodaje karata po svakom pojedinom autobusu. Također, svaka radna jedinica je informatički povezana s upravom i računovodstvom. U 2014. je planirana daljnja nadogradnja postojećeg sustava naplate voznih karata. Godišnji financijski izvještaji društva podliježu vanjskoj reviziji. Prema mišljenju vanjskog revizora podaci u financijskom izvještaju za 2013. su iskazani fer i objektivno. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2008., kojom je izraženo uvjetno mišljenje. Reviziju poslovanja je povremeno obavljala unutarnja revizija većinskog vlasnika Grada Dubrovnika.

Društvo nije uredilo način funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola, niti ocjenjuje funkcioniranje unutarnjih kontrola. Također, odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa nije uređeno općim aktom. Unutarnje kontrole nisu u potpunosti oblikovane na način da njihova primjena spriječi moguću prijevare, odnosno općim aktom je uređena podjela dužnosti i nadležnosti, djelomično odobravanje i dokumentiranje te nadgledanje postupaka, dok fizičke i neovisne kontrole nisu uređene. Izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i imovine.

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. je provodilo postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike na temelju općih akata. Direktor kontrolira i nadzire svakodnevno poslovanje putem rukovoditelja službi, koji podnose direktoru usmeno izvješće o radu i dnevnim aktivnostima zaposlenika. Unutarnje kontrole provode i zaposlenici u okviru svojih radnih mjesta i nadležnosti. Provodi se kontrola osoblja i prisutnosti zaposlenika na poslu kao i fizička kontrola imovine putem video kamera. Dnevno se provodi kontrola naplate parkiranja, zaustavljanja turističkih autobusa, pauk službe, rezervacija i trgarina na tržnicama kao i uplate dnevnih utržaka u blagajnu. Također se provodi kontrola korištenja radnih strojeva putem radnih listova te potrošnje goriva po prijevoznom sredstvu. U računovodstvu je uspostavljena kontrola nad postupcima evidentiranja poslovnih događaja, na način da se evidentiraju dokumenti koji su prethodno kontrolirani (računski i suštinski) i odobreni od ovlaštenih osoba. Plaćanja se obavljaju nakon provedenih kontrola na više razina te odobrenja direktora. Poslovne odluke donosi direktor i financijske transakcije odobrava direktor te o značajnim odlukama i vrijednosno značajnim transakcijama izvještava nadzorni odbor. Dio pomoćnih knjiga (knjiga ulaznih i izlaznih računa) je informatički povezan s glavnom knjigom. U vrijeme obavljanja revizije u tijeku je realizacija projekta uspostave sustava financijskog upravljanja i kontrola. Društvo je ocijenilo da je veći rizik pojavljivanja prijevara u poslovima naplate zaustavljanja turističkih autobusa, parkinga, rezervacija i trgarina na tržnicama te predaje utrženog novca u blagajnu društva. U cilju uspostavljanja što bolje kontrole poslovanja, društvo je u prethodnim godinama uvelo elektronski sustav naplate zaustavljanja turističkih autobusa, parkinga, rezervacija i trgarina na tržnicama, što omogućuje dnevno praćenje ostvarenih prihoda. Godišnji financijski izvještaji društva podliježu vanjskoj reviziji. Prema mišljenju vanjskog revizora podaci u financijskom izvještaju za 2013. su iskazani fer i objektivno. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2008., kojom je izraženo bezuvjetno mišljenje. Reviziju poslovanja je povremeno obavljala i unutarnja revizija većinskog vlasnika Grada Dubrovnika. Društvo nije uredilo način funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola, niti ocjenjuje funkcioniranje unutarnjih kontrola. Također, odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa nije uređeno općim aktom. Unutarnje kontrole nisu u potpunosti oblikovane na način da njihova primjena spriječi moguću prijevare, odnosno općim aktom je uređena podjela dužnosti i nadležnosti, djelomično odobravanje i dokumentiranje te nadgledanje postupaka, dok fizičke i neovisne kontrole nisu uređene. Izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i javne nabave.

Društvo Hober.o.o. je provodilo postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike na temelju općih akata. Direktor kontrolira i nadzire svakodnevno poslovanje putem rukovoditelja službi, koji podnose direktoru usmeno izvješće o radu i dnevnim aktivnostima zaposlenika. Unutarnje kontrole provode i zaposlenici u okviru svojih radnih mjesta i nadležnosti. Provodi se kontrola osoblja i prisutnosti zaposlenika na poslu, blagajničkog poslovanja, obračuna plaća, potrošnje goriva prema prijevoznom sredstvu te nabave i utroška materijala. U računovodstvu je uspostavljena kontrola nad postupcima evidentiranja poslovnih događaja, na način da se evidentiraju dokumenti koji su prethodno kontrolirani (računski i suštinski) i odobreni od ovlaštene osobe (direktora).

Plaćanja se obavljaju nakon provedenih kontrola te odobrenja direktora. Društvo je općim aktom utvrdilo da direktor pri donošenju odluka o otuđivanju i opterećivanju nekretnina te o značajnim transakcijama, mora imati suglasnost nadzornog odbora. Godišnji financijski izvještaji društva ne podliježu vanjskoj reviziji. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2010., kojom je izraženo uvjetno mišljenje. Društvo nije uredilo način funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola, niti ocjenjuje funkcioniranje unutarnjih kontrola. Također, društvo nije ocijenilo specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара te nisu razvijene odgovarajuće protumjere i akcijski planovi kako bi upravljali rizicima prijavljivanja prijevара. Unutarnje kontrole nisu u potpunosti oblikovane na način da njihova primjena spriječi moguću prijevaru, odnosno općim aktom je uređena podjela dužnosti i nadležnosti, djelomično odobravanje i dokumentiranje te nadgledanje postupaka, dok fizičke i neovisne kontrole nisu uređene. Izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i naplate potraživanja.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. je provodilo postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike na temelju općih akata. Direktor kontrolira i nadzire svakodnevno poslovanje putem voditelja radnih jedinica, koji podnose direktoru usmeno izvješće o radu i dnevnim aktivnostima zaposlenika. Unutarnje kontrole provode i zaposlenici u okviru svojih radnih mjesta i nadležnosti. Provodi se kontrola osoblja i prisutnosti zaposlenika na poslu, blagajničkog poslovanja, obračuna plaća, potrošnje goriva prema prijevoznom sredstvu te nabave i utroška vodovodnog materijala. U računovodstvu je uspostavljena kontrola nad postupcima evidentiranja poslovnih događaja, na način da se evidentiraju dokumenti koji su prethodno kontrolirani (računski i suštinski) i odobreni od ovlaštene osobe (direktora). Plaćanja se obavljaju nakon provedenih kontrola te odobrenja direktora. Poslovne odluke donosi direktor i financijske transakcije odobrava direktor te o značajnim odlukama i vrijednosno značajnim transakcijama izvještava nadzorni odbor. S obzirom da se gubitak vode pri distribuciji (od spremnika do krajnjih korisnika) kreće oko 50,0 %, društvo je ocijenilo da postoji rizik pojavljivanja prijevара odnosno nelegalnog korištenja vode. Vezano uz gubitak vode pri distribuciji, izrađena je studija o gubicima vode u vodoopskrbnom sustavu te se redovno provodi kontrolu terena, a pogotovo u sušnom periodu. Prema navedenoj studiji glavni uzrok gubitka vode je zastarjela vodovodna mreža te je predložena rekonstrukcija vodovodne mreže, za što su potrebna znatna financijska sredstva koja društvo nema. Društvo je u suradnji s Gradom Opuzenom započelo rekonstrukciju dijela vodovodne mreže na užem gradskom području koja se financira iz sredstava Europske unije-Program IPARD. Godišnji financijski izvještaji podliježu vanjskoj reviziji prema odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine 56/13), prema kojima su vodni isporučitelji obvezni jednom godišnje revidirati svoje financijske izvještaje prema pravilima o reviziji financijskih izvještaja. Društvo je odabralo revizorsko društvo koje će obaviti reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2014. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2007., kojom je izraženo uvjetno mišljenje te posebnu reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Dubrovačko-neretvanske županije za 2012., kojom su dane preporuke vezano uz organizaciju sustava vodoopskrbe i poslovanje. Društvo nije uredilo način funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola, niti ocjenjuje funkcioniranje unutarnjih kontrola. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa nije uređeno općim aktom. Unutarnje kontrole nisu u potpunosti oblikovane na način da njihova primjena spriječi moguću prijevaru, odnosno općim aktom je uređena podjela dužnosti i nadležnosti, djelomično odobravanje i dokumentiranje te nadgledanje postupaka, dok fizičke i neovisne kontrole nisu uređene. Izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima javne nabave, imovine, naplate potraživanja i podmirenja obveza.

Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara

Sprječavanje prijevara treba biti podržano odgovarajućim mehanizmima otkrivanja, kako bi moguće prijevare bile otkrivene što ranije i kako bi bile poduzete odgovarajuće aktivnosti. Sustav otkrivanja prijevara podrazumijeva analitičke i druge postupke za razotkrivanje nepravilnosti, te izvješćivanje o sumnji na prijeveru. Primjena sustava otkrivanja prijevara ima učinak odvraćanja i jamči da će pokušaji prijevare biti brzo i pouzdano otkriveni. Uspostavljanje učinkovitog sustava prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, bi u značajnoj mjeri smanjilo rizik od pojavljivanja nepravilnosti i prijevara.

Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. poduzima aktivnosti za uspostavu odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara (istražuju sumnjive transakcije, odnose među pojedincima i događajima). Direktor i rukovoditelji službi svakodnevno prate rad službi i zaposlenika. Određeni postupci za otkrivanje nepravilnosti i mogućih prijevara, provode se i u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Unatoč tome što društvo nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijeveri (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javna nabava, imovina, potraživanja te izvršavanje ugovorenih obveza), izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaće i imovine. Blagajničko poslovanje se obavlja putem glavne blagajne, blagajne autobusnog kolodvora i blagajne goriva u skladu s propisima o plaćanju gotovim novcem. Obračun plaća zaposlenika i direktora je uređen Pravilnikom o radu, Pravilnikom o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika, Kolektivnim ugovorom te ugovorima o radu. Postupke pripreme i provođenja postupaka javne nabave obavljaju zaposlenici u službi komercijale, plana i analize, koji imaju ovlaštenje, povjerenstvo za provođenje pojedinog postupka javne nabave te direktor. Društvo je donijelo plan nabave za 2014., prema kojem je planirana nabava roba i usluga u vrijednost 65.768.000,00 kn. Za razdoblje siječanj-listopad 2014., zaključeno je jedanaest ugovora o javnoj nabavi u vrijednosti 22.454.139,00 kn. Revizijom je obuhvaćeno sedam ugovora o javnoj nabavi u vrijednosti 21.726.294,00 kn Izravnim dokaznim postupcima nisu utvrđene nepravilnosti. Prema ugovorima obuhvaćenim revizijom do konca studenoga 2014., nabavljeno je roba i usluga u vrijednosti 7.642.979,00 kn. Plaćanja dobavljačima su obavljena u skladu s odredbama ugovora. Društvo vodi registar zaključenih ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma i objavljuje ga na svojim internetskim stranicama te objavljuje propisane objave u Elektroničkom oglasniku javne nabave. Društvo ima urednu imovinsko pravnu dokumentaciju za građevinske objekte i opremu te je vrijednost imovine evidentirana u poslovnim knjigama. Usklađivanje stanja imovine i obveza u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, obavlja se obavezno na koncu godine. Usklađivanje materijalnog i financijskog knjigovodstva se obavlja tromjesečno, a po potrebi mjesečno. Društvo uredno podmiruje ugovorene obveze prema dobavljačima, poslovnim bankama i zaposlenicima, a za dospjela potraživanja se poduzimaju mjere naplate. Uspostavljena je mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem knjige reklamacija, kontakt telefona i obrazaca, koji su objavljeni na mrežnoj stranici. Nakon primljenih reklamacija, nadležni zaposlenici sastavljaju zapisnik i upućuju ga rukovoditelju službe i direktoru koji poduzimaju radnje za rješavanje reklamacija. Vodi se evidencija o primljenim pritužbama koje mogu ukazati na prijeverne aktivnosti. Društvo nema pisane procedure o analitičkim i drugim postupcima za istraživanje sumnjivih transakcija, odnosa među pojedincima i događajima u cilju otkrivanja prijevara. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvaćene sve razine odgovornosti unutar društva, nego su većinom usmjerene na operativnu razinu odgovornosti.

Društvo nije općim aktom uredilo sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, niti je zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. poduzima aktivnosti za uspostavu odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara (istražuju sumnjive transakcije, odnose među pojedincima i događajima). Direktor i rukovoditelji službi svakodnevno prate rad službi i zaposlenika. Određeni postupci za otkrivanje nepravilnosti i mogućih prijevara, provode se i u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Unatoč tome što društvo nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijevari (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javna nabava, imovina, potraživanja te izvršavanje ugovorenih obveza), izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i javne nabave. Blagajničko poslovanje se obavlja putem glavne blagajne i fiskalnih blagajni parkirališta, turističkih autobusa, tržnica, automatske blagajne za naplatu parkinga i parkirnih automata u skladu s propisima o plaćanju gotovim novcem. Obračun plaća zaposlenika i direktora je uređen Pravilnikom o radu te ugovorima o radu. Tijekom 2014. društvo nije provodilo postupke javne nabave jer je pojedinačna vrijednost nabava bila manja od 200.000,00 kn. Za razdoblje siječanj-listopad 2014. nabavljeno je opreme i inventara u vrijednosti 1.304.486,00 kn. Za nabave su prikupljene po tri ponude, a odluku o odabiru je donio direktor prema kriteriju najniže cijene Društvo ima urednu imovinsko pravnu dokumentaciju za građevinske objekte i opremu te je vrijednost imovine evidentirana u poslovnim knjigama. Usklađivanje stanja imovine u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, obavlja se obavezno na koncu godine. Usklađivanje materijalnog i financijskog knjigovodstva se obavlja tromjesečno, a po potrebi mjesečno. Za dospjela potraživanja se poduzimaju pravodobno mjere naplate. Društvo uredno podmiruje svoje ugovorene obveze prema dobavljačima, poslovnim bankama i zaposlenicima. Uspostavljena je mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem knjige reklamacija, kontakt telefona i obrazaca, koji su objavljeni na mrežnoj stranici. Nakon primljenih reklamacija, nadležni rukovoditelji službe i direktor poduzimaju radnje za rješavanje reklamacija. Vodi se evidencija o primljenim pritužbama koje mogu ukazati na prijevarne aktivnosti. Pisane procedure o analitičkim i drugim postupcima za istraživanje sumnjivih transakcija, odnosa među pojedincima i događajima u cilju otkrivanja prijevara, nisu donesene. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvaćene sve razine odgovornosti unutar društva, nego su većinom usmjerene na operativnu razinu odgovornosti. Društvo nije općim aktom uredilo sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, niti je zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Društvo Hober d.o.o. poduzima aktivnosti za uspostavu odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara (istražuju sumnjive transakcije, odnose među pojedincima i događajima). Direktor i rukovoditelji službi svakodnevno prate rad službi i zaposlenika. Određeni postupci za otkrivanje nepravilnosti i mogućih prijevara, provode se i u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Unatoč tome što društvo nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijevari (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javna nabava, imovina, potraživanja te izvršavanje ugovorenih obveza), izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i naplate potraživanja. Blagajničko poslovanje se obavlja putem glavne blagajne u skladu s propisima o plaćanju gotovim novcem. Obračun plaća zaposlenika i direktora je uređen Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta te ugovorima o radu.

Tijekom 2014. društvo nije provodilo postupke javne nabave jer je pojedinačna vrijednost nabava roba i usluga bila manja od 200.000,00 kn, odnosno radova od 500.000,00 kn. Za razdoblje siječanj-studenj 2014. je nabavljeno roba, radova i usluga u vrijednosti 445.642,00 kn. Nabave su provedene u skladu s odredbama Pravilnika za provedbu postupaka nabave roba i usluga procijenjene vrijednosti nabave do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn. Društvo nema građevinske objekte i zemljišta u svom vlasništvu, a za opremu koju koristi ima urednu imovinsko pravnu dokumentaciju te je vrijednost evidentirana u poslovnim knjigama. Usklađivanje stanja imovine i obveza u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom se obavlja obavezno na koncu godine. Poslovni događaji se evidentiraju u poslovnim knjigama dnevno. Usklađivanje materijalnog i financijskog knjigovodstva se obavlja mjesečno. Društvo uredno podmiruje svoje ugovorene obveze prema dobavljačima, poslovnim bankama i zaposlenicima. Dospjela potraživanja od kupaca su značajna s obzirom na visinu ostvarenih prihoda. Uspostavljena je mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem kontakt telefona i e-pošte. Do vremena obavljanja revizije nisu zaprimljene pritužbe od strane korisnika usluga. Pisane procedure o analitičkim i drugim postupcima za istraživanje sumnjivih transakcija, odnosa među pojedincima i događajima u cilju otkrivanja prijevara, nisu donesene. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvaćene sve razine odgovornosti unutar društva, nego su većinom usmjerene na operativnu razinu odgovornosti. Društvo nije općim aktom uredilo sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, niti je zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. poduzima aktivnosti za uspostavu odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara (istražuju sumnjive transakcije, odnose među pojedincima i događajima). Direktor i voditelji radnih jedinica svakodnevno prate rad radnih jedinica i zaposlenika. Određeni postupci za otkrivanje nepravilnosti i mogućih prijevara, provode se i u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Unatoč tome što društvo nadzire podatke koji se odnose na područja podložna prijevari (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javna nabava, imovina, potraživanja te izvršavanje ugovorenih obveza), izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u područjima javne nabave, imovine, naplate potraživanja, te podmirenja obveza. Blagajničko poslovanje se obavlja putem glavne blagajne u skladu s propisima o plaćanju gotovim novcem. Obračun plaća zaposlenika i direktora je uređen Pravilnikom o radu i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Tijekom 2014. društvo nije provodilo postupke javne nabave jer je pojedinačna vrijednost nabava roba bila manja od 200.000,00 kn. U razdoblju siječanj-listopad 2014. je nabavljeno vodovodnog materijala u vrijednosti 52.235,00 kn od dva dobavljača na temelju narudžbenica. Društvo nema imovinsko pravnu dokumentaciju za komunalne vodne građevine, koje koristi za obavljanje djelatnosti te vrijednost komunalnih vodnih građevina nije procijenjena ni evidentirana u poslovnim knjigama. Usklađivanje stanja imovine i obveza u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, obavlja se obavezno na koncu godine. Usklađivanje materijalnog i financijskog knjigovodstva se obavlja tromjesečno, a po potrebi mjesečno. Dospjela potraživanja od kupaca su značajna iako društvo poduzima mjere naplate. Društvo uredno podmiruje svoje ugovorene obveze prema Hrvatskim vodama, poslovnim bankama i zaposlenicima, osim prema glavnom opskrbljivaču vodom. Uspostavljena je mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem kontakt telefona, koji je naveden na ispostavljenim računima za utrošenu vodu. Nakon primljenih reklamacija, Povjerenstvo za reklamacije potrošača je obavezno sastaviti zapisnik i poduzeti radnje za rješavanje reklamacija, o čemu se pisano izvještava korisnik usluge. Pritužbe od strane korisnika usluga nisu zaprimljene.

Pisane procedure o analitičkim i drugim postupcima za istraživanje sumnjivih transakcija, odnosa među pojedincima i događajima u cilju otkrivanja prijevvara, nisu donesene. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevvara nisu obuhvaćene sve razine odgovornosti unutar društva, nego su većinom usmjerene na operativnu razinu odgovornosti. Društvo nije općim aktom uredilo sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, niti je zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevvaru.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na politike i postupke za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара te analitičke i druge postupke za otkrivanje prijevара.

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevара

1.1. Društva su općim aktima, djelomično uredila poslovna načela, odnosno obveze zaposlenika pri obavljanju poslova i radnih zadataka. Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom i Poslovníkom kvalitete po normi ISO 9001, djelomično uredilo poslovna načela i obveze društva kao cjeline i svakog pojedinog zaposlenika prema korisnicima usluga. Obveze zaposlenika pri obavljanju poslova i radnih zadataka društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. je uredilo Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom, društvo Hober d.o.o. je uredilo Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, a društvo Vodovod Opuzen d.o.o. je uredilo Pravilnikom o radu i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Kod društava obuhvaćenih revizijom, primanje i davanje poklona se odnosi na davanje promidžbenog materijala poslovnim partnerima koncem poslovne godine (rokovnici, kalendari i drugo) i primanje promidžbenog materijala od dobavljača. Primanje poklona od poslovnih partnera društva Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. su uredila Pravilnikom o radu, prema kojem zaposlenici ne smiju od podređenih suradnika, poslovnih partnera i osoba s kojima održavaju poslovne veze primati vrijedne poklone, niti posuđivati novac. Društva obuhvaćena revizijom su uredila općim aktima način korištenja sredstava vezano uz opremu, vozila, materijal, IT sustav, telefon, kao i sankcije u slučaju ne pridržavanja propisanog načina korištenja. Zaposlenici nemaju pristup imovini izvan radnog vremena, osim dežurnih zaposlenika zaduženih za otklanjanje kvarova na opremi, a na temelju ispostavljenog radnog naloga. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. su donošenje odluka u nadležnosti tijela društava (skupština, nadzorni odbor i direktor) uredila aktom o osnivanju. Donošenje odluka je potkrijepljeno dokumentacijom na temelju koje se donose odluke, kao što su izvješća, zapisnici, bilješke, zahtjevi, računovodstvena dokumentacija i druga dokumentacija. Donošenje odluka je prikladno zabilježeno i dokumentirano te slobodno od sukoba interesa, odnosno pri donošenju odluka vode se zapisnici i bilješke uz koje se prilaže odgovarajuća dokumentacija. Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je postupke donošenja odluka djelomično uredilo Poslovníkom kvalitete po normi ISO 9001. U cilju transparentnosti poslovanja, društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je preko svoje mrežne stranice osiguralo građanima pristup pojedinim informacijama. Na mrežnoj stranici je objavljen vozni red i cjenik usluga prijevoza u gradskom i prigradskom prijevozu, kontakt telefoni te informacije vezane uz javnu nabavu.

Informacije o unutarnjoj organizaciji društva, godišnjim planovima poslovanja, izvješća o aktivnostima društva i o ostvarenim godišnjim rezultatima poslovanja, financijski izvještaji, opći akti i odluke kojima se utječe na interese korisnika usluga, obavijesti o raspisanim natječajima, nisu objavljivane na mrežnoj stranici društva. Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. na svojoj mrežnoj stranici objavljuje informacije vezano uz unutarnju organizaciju, imena direktora i voditelja ustrojstvenih jedinica, podatke za kontakt, cjenik usluga, postupke javne nabave, natječaje za davanje poslovnih prostora u zakup, pozive za iznajmljivanje štandova te podatke o donacijama. Druge informacije, kao što su informacije o strateškim ciljevima, godišnjim planovima poslovanja, programima, izvješća o aktivnostima društva i o ostvarenim godišnjim rezultatima poslovanja, financijski izvještaji, izvješća neovisnog revizora o reviziji financijskog poslovanja društva, izvori financiranja rada društva, opći akti društva i podaci o članovima nadzornog odbora, zapisnici i zaključci sa sjednica tijela društva, nisu objavljivane na mrežnoj stranici. Društva Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. nemaju mrežnu stranicu, međutim mrežna stranica društva Hober d.o.o. je u izradi, dok društvo Vodovod Opuzen d.o.o. zbog financijskih problema nema svoju mrežnu stranicu, te se poslovne odluke i akti objavljuju na oglasnoj ploči u prostorijama društva. Prema odredbi članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama, društva su obvezna na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način: opće akte i odluke koje donose, a kojima se utječe na interese korisnika; godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada; podatke o izvoru financiranja; informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu izvora; informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt; zapisnike i zaključke sa sjednica tijela društva; informacije o postupcima javne nabave i dokumentacija za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora; obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju, te ostale informacije kao što su vijesti, priopćenja za javnost i podaci o drugim aktivnostima. Društva obuhvaćena revizijom nemaju opći akt kojim bi se utvrdile etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze društva prema interesnim skupinama, odnosno prema korisnicima usluga, kupcima, dobavljačima, vlasnicima i suvlasnicima, zaposlenicima i drugima. Primanje poklona od poslovnih partnera, društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. nisu uredila općim aktom. Davanje poklona te ugošćavanje, ni jedno društvo nije uredilo općim aktom. Društva Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. nisu uredila način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o., donijeti opći akt kojim bi se utvrdila poslovna načela i obveze društva kao cjeline i svakog pojedinog zaposlenika prema interesnim skupinama, odnosno prema korisnicima usluga, kupcima, dobavljačima, vlasnicima i suvlasnicima, zaposlenicima i drugima. Nadalje, predlaže se društvima Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. primanje poklona od poslovnih partnera te svim društvima obuhvaćenim revizijom davanje poklona i način ugošćavanja urediti općim aktom. Također, predlaže se društvima Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. urediti način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Društvima obuhvaćenim revizijom se predlaže objavljivati na mrežnim stranicama informacije o poslovnim aktivnostima u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

S obzirom na financijske poteškoće društva Vodovod Opuzen d.o.o., predlaže se da u suradnji s osnivačem dogovori mogućnosti objavljivanja propisanih informacija na mrežnoj stranici osnivača.

- 1.2. *Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da će poslovna načela i obveze društva kao cjeline i svakog pojedinog zaposlenika prema interesnim skupinama te primanje i davanje poklona kao i način ugošćavanja urediti općim aktom u razumnom roku, s tim da će naknadno odlučiti hoće li dane preporuke urediti jedinstvenim aktom ili u više zasebnih akata.*

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da su u izradi opći akti kojim će urediti poslovna načela i obveze društva kao cjeline i svakog pojedinog zaposlenika prema interesnim skupinama te primanje i davanje poklona. Nadalje, navodi da će tijekom godine donijeti procedure kojim će se razraditi i utvrditi postupci, nadležnosti i odgovornosti kod donošenja poslovnih odluka. Također, navodi da je mrežna stranica izrađena te da će se nadopuniti svim propisanim podacima i redovno ažurirati objavljene podatke.

Društvo Hober d.o.o. u očitovanju navodi da je putem mrežne stranice osiguralo građanima pristup pojedinim informacijama o društvu te da će se stranica nadopuniti sa svim propisanim podacima.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. u očitovanju navodi da će dane preporuke urediti općim aktom u što kraćem roku.

2. Odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара

- 2.1. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. su općim aktima, odnosno pravilnicima o radu i sistematizacijom radnih mjesta djelomično uredila etička pravila i standarde ponašanja koje zaposlenicima služe kao smjernice u njihovom radu. Društva obuhvaćena revizijom su pravilnikom o radu utvrdila obveze iz radnog odnosa i povrede obveza iz radnog odnosa kao i postupanje rukovoditelja i direktora u slučaju povreda (opomene, novčane kazne, otkaz ugovora o radu). Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je Pravilnikom o radu djelomično uredilo prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa na način da zaposlenicima nije dopušteno obavljanje poslova iste ili srodne vrste kao i poslodavac. Također, članovi nadzornog odbora i uprave društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. su potpisali izjavu o nepostojanju sukoba interesa, a na mrežnoj stranici je objavljen popis gospodarskih subjekata s kojima se ne smiju zaključivati ugovori o javnoj nabavi. Društva obuhvaćena revizijom nisu donijela etički kodeks kojim bi uredila osnovna etička pravila ponašanja radi utvrđivanja i promicanja temeljnih etičkih vrijednosti u poslovnim odnosima te postupanja u slučaju njihovih povreda. Prema primjerima dobre prakse, temeljna načela koja se utvrđuju etičkim kodeksom su: povjerenje i kolegijalnost, stručnost u radu, timski rad i profesionalna komunikacija, uvažavanje potreba korisnika usluga, izbjegavanje i sprječavanje sukoba interesa te odgovorno upravljanje imovinom, poslovnim financijama i postupcima nabave. Društva Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, nisu uredila općim aktom. Obveze rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru, društva obuhvaćena revizijom nisu uredila općim aktom. Također, društva nisu provodila izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevара.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. donijeti etički kodeks ponašanja kojim će se urediti osnovna etička pravila i standardi radi utvrđivanja i promicanja temeljnih etičkih vrijednosti u poslovnim odnosima te postupanja u slučaju njihove povrede. Također, predlaže se društvima Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. općim aktom utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa. Društvima obuhvaćenim revizijom se predlaže općim aktom urediti obveze i odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare te provoditi izobrazbu vezanu uz stjecanje potrebnih znanja za sprječavanje i pravodobno otkrivanje prijevara te poduzimanja odgovarajućih postupaka kao odgovor na prijave.

2.2. *Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da će donijeti etički kodeks ponašanja te urediti obveze i odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare.*

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da je u izradi opći akt kojim će se urediti etičke vrijednosti i ponašanje svih zaposlenika te urediti obveze i odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare.

Društvo Hober d.o.o. u očitovanju navodi da je u tijeku donošenje etičkog kodeksa ponašanja, kojim će se urediti osnovna etička pravila i standardi radi utvrđivanja i promicanja temeljnih etičkih vrijednosti u poslovnim odnosima te postupanja u slučaju njihove povrede.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. u očitovanju navodi da će dane preporuke urediti općim aktom u što kraćem roku.

3. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara

3.1. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. su provodila postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike na temelju općih akata. Direktori kontroliraju i nadziru svakodnevno poslovanje putem rukovoditelja službi, koji podnose direktoru usmeno izvješće o radu i dnevnim aktivnostima zaposlenika. Kontrole provode i zaposlenici u okviru svojih radnih mjesta i nadležnosti. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. su ocijenila specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te su razvila odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljala tim rizicima. Društvo Hober d.o.o. je općim aktom utvrdilo da direktor pri donošenju odluka o otuđivanju i opterećivanju nekretnina društva te o značajnim transakcijama, mora imati suglasnost nadzornog odbora. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. su razvrstana u srednje poduzetnike, a društva Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. u male poduzetnike. Društva nisu obvezna ustrojiti unutarnju reviziju. Godišnji financijski izvještaji društava Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. podliježu vanjskoj reviziji. Prema mišljenju vanjskog revizora podaci u financijskim izvještajima društava za 2013. su iskazani fer i objektivno. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2008., kojom je za društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. izraženo uvjetno mišljenje, a za društvo Sanitat Dubrovnik bezuvjetno mišljenje. Reviziju poslovanja je povremeno obavljala i unutarnja revizija većinskog vlasnika Grada Dubrovnika. Godišnji financijski izvještaji društva Hober d.o.o. ne podliježu vanjskoj reviziji. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2010., kojom je izraženo uvjetno mišljenje.

Godišnji financijski izvještaji društva Vodovod Opuzen d.o.o podliježu vanjskoj reviziji, prema odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama. Društvo je odabralo revizorsko društvo koje će obaviti reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2014. Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja za 2007., kojom je izraženo uvjetno mišljenje te posebnu reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Dubrovačko-neretvanske županije za 2012., kojom su dane preporuke vezano uz organizaciju sustava vodoopskrbe i poslovanje. Društva obuhvaćena revizijom nisu uredila način funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola, niti ocjenjuju funkcioniranje unutarnjih kontrola. Unutarnje kontrole u društvima nisu u potpunosti oblikovane na način da njihova primjena spriječi moguću prijevaru, odnosno općim aktima je uređena podjela dužnosti i nadležnosti, djelomično odobravanje i dokumentiranje te nadgledanje postupaka, dok fizičke i neovisne kontrole nisu uređene. Društvo Hober d.o.o. nije ocijenilo specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te nije razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo tim rizicima. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. nisu općim aktom utvrdila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa, iako se plaćanja obavljaju nakon provedenih kontrola te odobrenja direktora, a o značajnim poslovnim odlukama i o vrijednosno značajnim transakcijama izvještava se nadzorni odbor.

Izravnim dokaznim ispitivanjem su utvrđene nepravilnosti u pojedinim područjima kod svih društava obuhvaćenih revizijom. Izravnim dokaznim ispitivanjem u društvu Libertas-Dubrovnik d.o.o. su utvrđene nepravilnosti u području obračuna plaća i imovine. Obračun plaća zaposlenika i direktora (opis radnih mjesta, platni razredi, osnovica za obračun plaće, vrijednost boda, najniži koeficijenti složenosti po pojedinim platnim razredima, dodaci na osnovnu plaću, stimulacija i druga prava) je uređen Pravilnikom o radu, Pravilnikom o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika, Kolektivnim ugovorom te ugovorima o radu. Općim aktima je uređeno da se vrijednost boda izračunava i usklađuje ovisno o iznosu minimalne plaće u Republici Hrvatskoj, a direktor društva, ovisno o uvjetima poslovanja i gospodarskim prilikama može odlukom izvršiti korekciju vrijednosti boda do najviše 10,0 %. Kolektivnim ugovorom je uređeno da će se usklađivanje obračunske osnovice primjenjivati po isteku prvog polugodišta 2014. Vrijednost boda nije usklađena s iznosom minimalne plaće, koja za 2014. iznosi 3.017,61 kn, nego se primjenjuje obračunska osnovica iz 2012. u iznosu 2.814,00 kn. Koeficijenti složenosti po pojedinim platnim razredima utvrđeni Pravilnikom i Kolektivnim ugovorom nisu međusobno usklađeni. Prema odredbi članka 66. Kolektivnog ugovora, poslodavac može posebnom odlukom ili Pravilnikom povećati koeficijent za svako pojedino radno mjesto, pri čemu nisu utvrđeni kriteriji na temelju kojih se koeficijenti mogu povećati, niti je utvrđena moguća razina povećanja. Na temelju odluka direktora za većinu radnih mjesta (za 68 radnih mjesta od ukupno 80) najniži koeficijent složenosti je povećan, a najveće povećanje je 15,7 %. Dodatak na staž se obračunava na osnovnu plaću uvećanu za obračunane dodatke na plaću (primjerice uvećanu za dodatak za prekovremeni rad, dodatak za rad nedjeljom, blagdanom i slično), umjesto na osnovnu plaću, kako je uređeno odredbom članka 13. Pravilnika o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika i odredbom članka 67. Kolektivnog ugovora. Društvo obavlja usklađivanje stanja imovine u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom imovine obavezno na koncu godine.

Uvidom u dokumentaciju društva vezano uz utrošak goriva, koji je i vrijednosno najznačajniji trošak (u 2013. iznosi 13.561.290,00 kn ili 16,8 % ukupnih rashoda, a u razdoblju siječanj-rujan 2014. iznosi 10.375.455,00 ili 18,0 % ukupnih rashoda), utvrđeno je da količina goriva u spremniku (skladište goriva) prilikom istakanja goriva radi obavljanja radova na spremniku i servisiranju agregata za istakanje goriva u listopadu 2014., ne odgovara stanju (količini) goriva evidentiranom u materijalnom knjigovodstvu, odnosno iskazan je manjak goriva za 13 714 litara, što prema prosječnim cijenama goriva iznosi 100.877,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost. Društvo i ovlašteni instalater opreme su sastavili zapisnik prema kojem je manjak goriva u spremniku nastao zbog neispravnosti agregata za pretakanje goriva.

Izravnim dokaznim ispitivanjem u društvu Sanitat Dubrovnik d.o.o. su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i javne nabave. Obračun plaća zaposlenika i direktora (opis radnih mjesta, platni razredi, osnovica za obračun plaće, koeficijenti složenosti po pojedinim radnim mjestima, dodaci na osnovnu plaću, stimulacija i druga prava) je uređen Pravilnikom o radu iz travnja 2012. i zaključenim ugovorima o radu sa zaposlenicima. Prema odredbi članka 96. Pravilnika o radu, osnovica za obračun plaća je utvrđena propisima o najnižoj osnovnoj plaći za puno radno vrijeme, međutim pri obračunu plaće ne primjenjuje se propisana osnovica koja za 2014. iznosi 3.017,61 kn, nego osnovica u iznosu 3.500,00 kn, koju je donio direktor u listopadu 2010. Dodaci na plaću za rad blagdanom, neradnim danom, nedjeljom te za noćni rad, obračunavaju se prema nižim postocima koji su bili utvrđeni ranijim Pravilnikom o radu, odnosno osnovna plaća se uvećava za rad nedjeljom 35,0 %, a za rad noću 30,0 %, umjesto za 50,0%, kako je uređeno odredbom 99. Pravilnika o radu. Visinu stimulativnog dijela plaće (do 18,0 %) za svakog zaposlenika utvrđuje direktor na prijedlog neposrednog rukovoditelja, dok rukovoditelje ocjenjuje direktor. Kriteriji i mjerila na temelju kojih se ocjenjuju rezultati rada i obračunava povećanje ili smanjenje plaće nisu uređeni općim aktom. Plaće za pojedina radna mjesta se ne obračunavaju prema koeficijentima složenosti utvrđenim u Pravilniku o radu, nego prema odlukama direktora donesenim u ranijem razdoblju na temelju kojih su koeficijenti složenosti rada za pojedina radna mjesta i po pojedinim zaposlenicima povećani i do 31,3%. Također, na temelju odluka direktora donesenih do rujna 2011., uvedeno je više novih radnih mjesta, koja nisu sadržana u Pravilniku o radu. Ugovori o radu su zaključeni sa svim zaposlenicima, uz koje su priložene privremene odluke direktora o izmjeni koeficijenata složenosti rada za pojedina radna mjesta. U kolovozu 2014. direktor je u dogovoru sa sindikalnim povjerenikom donio odluku o izradi izmjena i dopuna Pravilnika o radu te sistematizaciji radnih mjesta, koji do konca 2014. nije izrađen i donesen. Društvo je donijelo plan nabave za 2014. u vrijednosti 1.210.000,00 kn, a nije objavljen na mrežnoj stranici. Tijekom 2014. društvo nije provodio postupke javne nabave jer je pojedinačna vrijednost nabava roba i usluga bila manja od 200.000,00 kn, odnosno radova od 500.000,00 kn. U razdoblju siječanj-listopad 2014. nabavljeno je opreme i inventara u vrijednosti 1.304.486,00 kn. Za nabave su prikupljene po tri ponude, a odluku o odabiru je donio direktor prema kriteriju najniže cijene. Društvo nije donijelo akt kojim bi se uredila nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno do 500.000,00 kn za nabavu radova.

Izravnim dokaznim ispitivanjem u društvu Hober d.o.o. su utvrđene nepravilnosti u područjima obračuna plaća i naplate potraživanja. U lipnju 2014. su doneseni Pravilnik o radu i Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Pri obračunu plaće zaposlenika i direktora ne primjenjuje se propisana osnovica, koja za 2014. iznosi 3.017,61 kn, nego vrijednost satnice u iznosu 17,54 kn. Dodatak za radni staž se obračunava na plaću u koju su uključeni dodaci na plaću, kao što je stimulativni dio plaće, prekovremeni rad, rad nedjeljom i drugi dodaci, umjesto na osnovnu plaću kako je uređeno odredbom 47. Pravilnika o radu. Kriteriji i mjerila na temelju kojih se ocjenjuje radni učinak i obračunava stimulativni dio plaće (do 25,0 %), nisu uređeni općim aktom. Obračun isplaćene plaće ne sadrži sve propisane podatke (koeficijent složenosti poslova, visinu osnovice, podatke o radnom stažu za koje radnik ostvaruje pravo na naknadu plaće i iznos naknade, iznos obračunanog stimulativnog dijela plaće), što nije u skladu odredbom članka 2. stavka 4. Pravilnika o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine, prema kojima obračun isplaćene plaće sadrži podatke o ostvarenim satima rada i druge podatke od kojih ovisi iznos plaće te iznos plaće po tim osnovama ili podatke o satima za koje radnik ostvaruje pravo na naknadu plaće i iznos te naknade. Ugovori o radu su zaključeni sa svim zaposlenicima, s tim da odredbe ugovora o radu koje se odnose na najnižu osnovnu plaću i dodatke na plaću nisu usklađeni s odredbama Pravilnika u radu. Društvo ima značajna dospjela potraživanja od kupaca s obzirom na visinu ostvarenih prihoda. Potraživanja od kupaca na koncu 2013. iznose 4.083.602,00 kn ili 58,0 % ukupnih prihoda, dok na koncu rujna 2014. iznose 3.943.715,00 kn ili 80,1 % ukupnih prihoda. Za naplatu dospjelih potraživanja dužnicima se upućuju opomene, a za 252 dužnika je pokrenut postupak prisilne naplate. Potraživanja prema dvije pravne osobe u iznosu 552.542,00 kn, planiraju se koncem godine pretvoriti u vlasnički udjel. Međutim, provedene mjere naplate nisu potpune i pravodobne te u dovoljnoj mjeri efikasne, jer se dio potraživanja ne može naplatiti pa se koncem godine obavlja otpis dijela potraživanja. Na koncu 2013. na teret rashoda je obavljen otpis potraživanja u iznosu 315.461,00 kn. Društvo nije donijelo procedure kojim bi se uredili postupci naplate i kontrole naplate prihoda te kriteriji, uvjeti i postupak za otpis potraživanja.

Izravnim dokaznim ispitivanjem u društvu Vodovod Opuzen d.o.o. su utvrđene nepravilnosti u područjima javne nabave, imovine, naplate potraživanja i obveza. Društvo nije donijelo plan nabave za 2014. Tijekom 2014. nisu provedeni postupci javne nabave jer je pojedinačna vrijednost nabava roba i usluga bila manja od 200.000,00 kn, odnosno radova od 500.000,00 kn. U razdoblju siječanj-listopad 2014. Nabavljeno je vodovodnog materijala u vrijednosti 52.235,00 kn od dva dobavljača na temelju narudžbenica. Akt kojim bi se uredila nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno do 500.000,00 kn za nabavu radova, nije donesen. Društvo za obavljanje svoje djelatnosti koristi komunalne vodne građevine koje nisu procijenjene niti evidentirane u poslovnim knjigama. Prema odredbi članka 23. Zakona o vodama, komunalne vodne građevine su javna dobra u javnoj uporabi i u vlasništvu su javnog isporučitelja vodne usluge. Prema odredbama članka 146. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama, jedinice lokalne samouprave su bile dužne u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu navedenog Zakona, odnosno do 18. svibnja 2014., prenijeti komunalne vodne građevine u svom vlasništvu na javnog isporučitelja vodne usluge u obliku temeljnog uloga ili prijenosa bez naknade. Obveze prema dobavljačima se uredno podmiruju, osim prema glavnom opskrbljivaču vodom prema kojem obveze na koncu studenoga 2014. iznose 1.336.147,00 kn. Za podmirenje dijela dugovanja prema opskrbljivaču vodom u iznosu 300.571,00 kn, društvo je u siječnju 2014. uzelo kredit kod poslovne banke u vrijednosti 40.000 EUR. Dospjela potraživanja od kupaca su značajna s obzirom na visinu ostvarenih prihoda.

Na koncu 2013. potraživanja od kupaca iznose 1.977.423,00 kn ili 82,9 % ukupnih prihoda, a na koncu studenoga 2014. iznose 2.224.754,00 kn. Za naplatu dospjelih potraživanja dužnicima se upućuju opomene, a za 41 dužnika je pokrenut postupak prisilne naplate u ukupnoj vrijednosti 290.111,00 kn. Međutim, provedene mjere naplate nisu potpune i pravodobne te u dovoljnoj mjeri efikasne. Dio potraživanja se ne može naplatiti. Društvo nije donijelo procedure kojim bi se uredili postupci naplate i kontrole naplate prihoda te kriteriji, uvjeti i postupak za otpis potraživanja.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. donijeti pisane procedure kojima se razrađuju postupci, definiraju nadležnosti i odgovornosti svih sudionika (rukovoditelja i zaposlenika) te uređuju kontrolni postupci, kako bi se poboljšale postojeće kontrole, a u cilju ekonomičnog i učinkovitog ostvarenja ciljeva poslovanja, poštivanja zakonske regulative te sprječavanja i otkrivanja prijevара. Također, predlaže se redovito ocjenjivati funkcioniranje unutarnjih kontrola. Društvu Hober d.o.o. se predlaže ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара te razvijati odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo rizicima pojavljivanja prijevара. Društvima Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. predlaže se općim aktom urediti odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Društvu Libertas-Dubrovnik d.o.o. se predlaže uskladiti koeficijente složenosti radnih mjesta po pojedinim platnim razredima i dodatke na osnovnu plaću, utvrđene Pravilnikom o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika i Kolektivnim ugovorom. Nadalje, predlaže se utvrditi koeficijente složenosti za svako radno mjesto unutar pojedinih platnih razreda, a vrednovanje radnih mjesta provoditi na temelju unaprijed utvrđenih kriterija kao što su znanje, iskustvo, odgovornost, sposobnost, posebne vještine, poštujući pri tom profesionalne, organizacijske i etičke principe, pri čemu vrednovanje treba biti objektivno i usmjereno na radno mjesto. Također, predlaže se dodatak za svaku navršenu godinu radnog staža obračunavati na osnovnu plaću te donositi odluku o vrijednosti boda za obračun plaće u skladu s odredbama Pravilnika o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika i Kolektivnog ugovora.

Društvu Sanitat Dubrovnik d.o.o. se predlaže obračunavati i isplaćivati plaće i dodatke na osnovnu plaću u skladu s odredbama Pravilnika o radu, te donijeti izmjene i dopune Pravilnika o radu kojim će se utvrditi sistematizacija i opis poslova svih radnih mjesta, uvjeti koje zaposlenici moraju ispunjavati, koeficijent složenosti svakog pojedinog radnog mjesta, dodaci na plaću te kriterije i mjerila na temelju kojih se ocjenjuju rezultati rada i obračunava povećanje ili smanjenje plaće. Predlaže se donositi odluku o vrijednosti osnovice za obračun plaće te ugovore o radu zaključene sa zaposlenicima uskladiti s odredbama Pravilnika o radu.

Društvu Hober d.o.o. se predlaže obračunavati i isplaćivati plaće i dodatke na osnovnu plaću u skladu s odredbama Pravilnika o radu te utvrditi kriterije i mjerila na temelju kojih se ocjenjuje radni učinak i obračunava stimulatívni dio plaće. Nadalje, predlaže se ugovore o radu zaključene sa zaposlenicima uskladiti s odredbama Pravilnika u radu te obračun isplaćene plaće nadopuniti svim propisanim podacima.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Vodovod Opuzen d.o.o. donijeti plan nabave sa svim propisanim elementima u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14), a društvu Sanitat Dubrovnik d.o.o. plan nabave objaviti na mrežnim stranicama.

Također, predlaže se društvima Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. donijeti akt kojim bi se uredila nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn odnosno radova do 500.000,00 kn.

Društvu Libertas-Dubrovnik d.o.o., s obzirom na visinu troškova goriva i njihovu važnost za poslovanje društva, predlaže se obavljati stalnu kontrolu zaliha goriva, odnosno mjesečno obavljati popis zaliha goriva u spremniku i usklađivati stanje zaliha (količinski i vrijednosno) sa stanjem u materijalnom knjigovodstvu. Društvima Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. se predlaže poduzimati propisane mjere za pravodobnu i potpunu naplatu prihoda, donijeti procedure kojim će se urediti postupci naplate i kontrole naplate prihoda te kriteriji, uvjeti i postupak za otpis potraživanja. Društvu Vodovod Opuzen d.o.o. se predlaže poduzeti aktivnosti za rješavanje statusa komunalnih vodnih građevina u skladu s odredbama Zakona o vodama. Također, predlaže se poduzeti aktivnosti za podmirenje dospjelih obveza i voditi računa o preuzimanju daljnjih obveza, kako ne bi bila dovedena u pitanje opskrba vodom krajnjih potrošača.

3.2. *Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da će odobravanje financijskih transakcija iznad određenog iznosa urediti općim aktom. Također, navodi da će razradu svih radnih mjesta s pripadajućim koeficijentima u okviru pojedinih platnih razreda urediti izmjenama i dopunama Pravilnika o radu. Vezano uz obračun dodatak za svaku navršenu godinu radnog staža, navodi da je angažirana informatička tvrtka koja već radi na izmjeni obračuna plaće, kako bi do isplate sljedeće plaće dodatak za radni staž bio obračunan na propisan način. Vezano uz stanje zaliha goriva, navodi da su uvedene dodatne i učestalije kontrole stanja zaliha goriva.*

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da su početkom 2015. donesene izmjene i dopune Pravilnika o radu, kojim je uređena sistematizacija radnih mjesta kao i obračun plaće i dodataka na plaću, prema kojima se već obračunavaju i isplaćuju plaće i dodaci na plaću. Nadalje, navodi da će odobravanje financijskih transakcija iznad određenog iznosa urediti općim aktom te da se pristupilo izradi akta kojim će se urediti nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn.

Društvo Hober d.o.o. u očitovanju navodi da je u postupku donošenje pisane procedure kojom se razrađuju postupci, definiraju nadležnosti i odgovornosti svih sudionika (rukovoditelja i zaposlenika) te uređuju kontrolni postupci, kako bi se poboljšale postojeće kontrole. Nadalje, navodi da je početkom 2015. u primjeni novi program obračuna plaća te su uočene nepravilnosti na području plaća otklonjene. U tijeku su usklađenja ugovora o radu zaključenih sa zaposlenicima prema odredbama Pravilnika o radu. Također, navodi da su poduzete propisane mjere za pravodobnu i potpunu naplatu prihoda te su svim dužnicima poslana opomene pred prisilnu naplatu sa stanjem na dan 31. prosinca 2014. U postupku donošenja su pisane procedure kojim će se urediti postupci naplate i kontrole naplate prihoda te kriteriji, uvjeti i postupak za otpis potraživanja.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. u očitovanju navodi da će dane preporuke urediti općim aktom u što kraćem roku.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara

4.1. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o., poduzimaju aktivnosti za uspostavu odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara (istražuju sumnjive transakcije, odnose među pojedincima i događajima).

Direktor i rukovoditelji službi svakodnevno prate rad službi i zaposlenika. Određeni postupci za otkrivanje nepravilnosti i mogućih prijevara, provode se i u okviru redovnih radnih zadataka zaposlenika. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. su uspostavila mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem knjige reklamacija, kontakt telefona i obrazaca, koji su objavljeni na mrežnoj stranici. Društvo Hober d.o.o. je uspostavilo mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem kontakt telefona i e-pošte. Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. je uspostavilo mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga putem kontakt telefona, koji je naveden na ispostavljenim računima za utrošenu vodu. Društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o. vode evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazati na prijevarene aktivnosti, a društva Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. nisu zaprimili pritužbe od strane korisnika usluga. Društva obuhvaćena revizijom nadziru podatke koji se odnose na područja podložna prijevarama (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javna nabava, imovina, potraživanja te izvršavanje ugovorenih obveza), međutim provedeni nadzor nije u potpunosti djelotvoran, jer su izravnim dokaznim ispitivanjem utvrđene nepravilnosti u pojedinim područjima, a odnose se na obračun plaća i naknada, javnu nabavu, imovinu, naplatu potraživanja i izvršavanje ugovorenih obveza. Društva nemaju pisane procedure o analitičkim i drugim postupcima za istraživanje sumnjivih transakcija, odnosa među pojedincima i događajima u cilju otkrivanja prijevarama. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevarama nisu obuhvaćene sve razine odgovornosti unutar društva, nego su većinom usmjerene na operativnu razinu odgovornosti. Društva nisu općim aktom uredila sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, niti je zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. donijeti pisane procedure o analitičkim postupcima i tehnikama otkrivanja prijevarama, kojim će se obuhvatiti sve razine odgovornosti u društvima. Također, predlaže poboljšati nadzor na područjima podložnim prijevarama kako se uočene nepravilnosti ne bi ponavljale te općim aktom urediti sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, uz zajamčenu anonimnost i zaštitu.

4.2. *Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. u očitovanju navodi da će dane preporuke urediti općim aktom.*

Društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o. prihvaća dane preporuke te smatra da će provedba preporuka doprinijeti boljem upravljanju i većoj transparentnosti poslovanja društva.

Društvo Hober d.o.o. u očitovanju navodi da je u postupku donošenje procedure o analitičkim postupcima i tehnikama otkrivanja prijevarama, kojim će se obuhvatiti sve razine odgovornosti u društvu.

Društvo Vodovod Opuzen d.o.o. u očitovanju navodi da će u što kraćem roku postupiti prema danim preporukama.

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA

Rukovoditelji su obvezni osigurati djelotvoran i učinkovit sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti. Sprječavanje prijevare podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti prijevare kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare, te prepoznavanje rizika i uspostavljanje prikladnih unutarnjih kontrola, kao odgovor na rizike prijevare.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o. poduzimaju aktivnosti za sprječavanje i otkrivanje prijevare, pri čemu su potrebna određena poboljšanja.

Društva obuhvaćena revizijom su općim aktima, djelomično uredila poslovna načela, odnosno obveze zaposlenika pri obavljanju poslova i radnih zadataka. Primanje poklona od poslovnih partnera, dva društva (Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) su uredila Pravilnikom o radu. Društva obuhvaćena revizijom su općim aktima uredila korištenje imovine u poslovne svrhe. Donošenje odluka u nadležnosti tijela upravljanja, društva su uredila aktom o osnivanju. Donošenje odluka je potkrijepljeno dokumentacijom na temelju koje se donose odluke, prikladno zabilježeno i dokumentirano te slobodno od sukoba interesa. Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je postupke donošenja odluka djelomično uredilo Poslovnikom kvalitete po normi ISO 9001. Dva društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o.) su putem mrežnih stranica osigurale građanima pristup pojedinim informacijama. Društva obuhvaćena revizijom nemaju opći akt kojim bi se utvrdile etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze društva prema interesnim skupinama. Dva društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o.) primanje poklona od poslovnih partnera nisu uredila općim aktom, dok davanje poklona i ugošćavanje ni jedno društvo nije uredilo općim aktom. Tri društva (Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) nisu uredila način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Društva obuhvaćena revizijom nisu objavila potpune informacije propisane odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

Društva obuhvaćena revizijom su općim aktima, odnosno pravilnicima o radu i sistematizacijom radnih mjesta djelomično uredila etička pravila i standarde ponašanja koje zaposlenicima služe kao smjernice u njihovom radu. Društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o. je Pravilnikom o radu djelomično uredilo prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa. Društva obuhvaćena revizijom nisu donijela etički kodeks kojim bi uredila osnovna etička pravila ponašanja radi utvrđivanja i promicanja temeljnih etičkih vrijednosti u poslovnim odnosima te postupanja u slučaju njihovih povreda. Tri društva (Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa nisu uredila općim aktom. Obveze rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare, društva obuhvaćena revizijom nisu uredila općim aktom. Također, društva nisu provodila izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevare.

Društva obuhvaćena revizijom su provodila postupke kontrole radi ostvarivanja zadaća i ciljeva poslovne politike na temelju općih akata. Tri društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) su ocijenila specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te su razvila odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljala tim rizicima. Društvo Hober d.o.o. je općim aktom utvrdilo da direktor pri donošenju odluka o otuđivanju i opterećivanju nekretnina društva te o značajnim transakcijama, mora imati suglasnost nadzornog odbora. Dva društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o.) su razvrstana u srednje poduzetnike, a dva društva (Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) u male poduzetnike. Društva obuhvaćena revizijom nisu obvezna ustrojiti unutarnju reviziju. U dva društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o.) vanjska revizija je obavila reviziju financijskih izvještaja za 2013., prema kojoj financijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz financijskog položaja društava. Financijski izvještaji društva Hober d.o.o. ne podliježu vanjskoj reviziji, dok prema odredbama Zakona o vodama, financijski izvještaji društva Vodovod Opuzen d.o.o. podliježu vanjskoj reviziji za 2014. Društva obuhvaćena revizijom nisu uredila način funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola, niti ocjenjuju funkcioniranje unutarnjih kontrola. Unutarnje kontrole u društvima nisu u potpunosti oblikovane na način da njihova primjena spriječi moguću prijevaru, odnosno općim aktima je uređena podjela dužnosti i nadležnosti, djelomično odobravanje i dokumentiranje te nadgledanje postupaka, dok fizičke i neovisne kontrole nisu uređene. Društvo Hober d.o.o. nije ocijenilo specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara. Tri društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) nisu općim aktom utvrdila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Društva obuhvaćena revizijom poduzimaju aktivnosti za uspostavu odgovarajućih analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara (istražuju sumnjive transakcije, odnose među pojedincima i događajima). Društva su uspostavila mogućnost davanja pritužbi od strane korisnika usluga. Dva društva (Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o.) vode evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazati na prijevarne aktivnosti, a dva društva (Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) nisu zaprimila pritužbe. Društva obuhvaćena revizijom nadziru podatke koji se odnose na područja podložna prijeveri (blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javna nabava, imovina te izvršavanje ugovorenih obveza), međutim provedeni nadzor nije u potpunosti djelotvoran, jer su izravnim dokaznim ispitivanjem utvrđene nepravilnosti u pojedinim područjima. Društva nemaju pisane procedure o analitičkim i drugim postupcima za istraživanje sumnjivih transakcija, odnosa među pojedincima i događajima u cilju otkrivanja prijevara. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvaćene sve razine odgovornosti. Društva nisu općim aktom utvrdila sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, niti je zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Izravnim dokaznim ispitivanjima su obuhvaćena područja koja se odnose na blagajničko poslovanje, obračun plaća i naknada, javnu nabavu, imovinu, potraživanja i izvršavanje ugovorenih obveza. U društvu Libertas-Dubrovnik d.o.o. su utvrđene nepravilnosti pri obračunu plaća i usklađivanju stanja zaliha goriva sa stanjem evidentiranim u poslovnim knjigama. U društvu Sanitat Dubrovnik d.o.o. su utvrđene nepravilnosti pri obračunu plaća i javnoj nabavi. U društvu Hober d.o.o. su utvrđene nepravilnosti pri obračunu plaća i provođenju mjera naplate za dospjela potraživanja. U društvu Vodovod Opuzen d.o.o. su utvrđene nepravilnosti u području javne nabave, imovine, naplata potraživanja i podmirivanju obveza.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- donijeti opći akt kojim bi se utvrdila poslovna načela i obveze društva kao cjeline i svakog pojedinog zaposlenika prema interesnim skupinama, odnosno prema korisnicima usluga, kupcima, dobavljačima, vlasnicima i suvlasnicima, zaposlenicima i drugima (sva društva)
- urediti općim aktom primanje poklona od poslovnih partnera (društva Libertas-Dubrovnik d.o.o. i Sanitat Dubrovnik d.o.o.) i davanje poklona te način ugošćavanja (sva društva)
- urediti način na koji će se donositi i objavljivati poslovne odluke (društva Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.) te na mrežnim stranicama objavljivati informacije o poslovnim aktivnostima u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama (sva društva)
- donijeti etički kodeks ponašanja kojim će se utvrditi osnovna etička pravila i standardi radi utvrđivanja i promicanja temeljnih etičkih vrijednosti u poslovnim odnosima te postupanja u slučaju njihove povrede (sva društva)
- općim aktom utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa (društva Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.)
- općim aktom urediti obveze i odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare (sva društva)
- provoditi izobrazbu vezanu uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijave, pravodobno otkrivanje te poduzimanja odgovarajućih postupaka kao odgovor na prijave (sva društva)
- donijeti pisane procedure kojima se razrađuju postupci, definiraju nadležnosti i odgovornosti svih sudionika (rukovoditelja i zaposlenika) te uređuju kontrolni postupci kako bi se poboljšale postojeće kontrole, a u cilju ekonomičnog i učinkovitog ostvarenja ciljeva poslovanja, poštivanja zakonske regulative te sprječavanja i otkrivanja prijevera (sva društva)
- redovito ocjenjivati funkcioniranje unutarnjih kontrola (sva društva)
- ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevera te razvijati odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo rizicima pojavljivanja prijevera (društvo Hober d.o.o.)
- općim aktom urediti odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa (društva Libertas-Dubrovnik d.o.o., Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.)
- donijeti pisane procedure o analitičkim postupcima i tehnikama otkrivanja prijevera, kojim će se obuhvatiti sve razine odgovornosti u društvima (sva društva)

- poboljšati nadzor na područjima podložnim prijevarama, kako se uočene nepravilnosti ne bi ponavljale (sva društva)
- općim aktom utvrditi sustav i način prijavljivanja nepravilnosti putem kojeg zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na nepravilnosti i sumnjive aktivnosti, uz zajamčenu anonimnost i zaštitu (sva društva)
- uskladiti koeficijente složenosti radnih mjesta po pojedinim platnim razredima i dodatke na osnovnu plaću, utvrđene Pravilnikom o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika i Kolektivnim ugovorom. Utvrditi koeficijente složenosti za svako radno mjesto unutar pojedinih platnih razreda, a vrednovanje radnih mjesta provoditi na temelju unaprijed utvrđenih kriterija kao što su znanje, iskustvo, odgovornost, sposobnost, posebne vještine, poštujući pri tom profesionalne, organizacijske i etičke principe, pri čemu vrednovanje treba biti objektivno i usmjereno na radno mjesto. Dodatak za svaku navršenu godinu radnog staža obračunavati na osnovnu plaću te donositi odluku o vrijednosti boda za obračun plaće u skladu s odredbama Pravilnika o plaćama, naknadama plaće i drugim materijalnim pravima radnika i Kolektivnog ugovora (društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o.)
- obračunavati i isplaćivati plaće i dodatke na osnovnu plaću u skladu s odredbama Pravilnika o radu, te donijeti izmjene i dopune Pravilnika o radu kojim će se urediti sistematizacija radnih mjesta, opis poslova, uvjeti koje zaposlenici moraju ispunjavati, koeficijent složenosti svakog pojedinog radnog mjesta, dodaci na plaću te kriteriji i mjerila na temelju kojih se ocjenjuju rezultati rada i obračunava povećanje ili smanjenje plaće. Donositi odluku o vrijednosti osnovice za obračun plaće te zaključene ugovore o radu sa zaposlenicima uskladiti s odredbama Pravilnika o radu (društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o.)
- obračunavati i isplaćivati plaće i dodatke na osnovnu plaću u skladu s odredbama Pravilnika o radu te utvrditi kriterije i mjerila na temelju kojih se ocjenjuje radni učinak i obračunava stimulatívni dio plaće. Ugovore o radu zaključene sa zaposlenicima uskladiti s odredbama Pravilnika u radu te obračun isplaćene plaće nadopuniti svim propisanim podacima (društvo Hober d.o.o.)
- donijeti plan nabave sa svim propisanim elementima u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi (društvo Vodovod Opuzen d.o.o.) te plan nabave objaviti na internetskim stranicama (društvo Sanitat Dubrovnik d.o.o.). Donijeti akt kojim bi se uredila nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn (društva Sanitat Dubrovnik d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.)
- obavljati stalnu kontrolu zaliha goriva, odnosno mjesečno obavljati popis zaliha goriva u spremniku i usklađivati stanje zaliha (količinski i vrijednosno) sa stanjem u materijalnom knjigovodstvu (društvo Libertas-Dubrovnik d.o.o.)
- poduzimati propisane mjere za pravodobnu i potpunu naplatu prihoda, donijeti procedure kojim će se urediti postupci naplate i kontrole naplate prihoda te kriteriji, uvjeti i postupak za otpis potraživanja (društva Hober d.o.o. i Vodovod Opuzen d.o.o.)

- poduzeti aktivnosti za rješavanje statusa komunalnih vodnih građevina u skladu s odredbama Zakona o vodama. Poduzeti aktivnosti za podmirenje dospjelih obveza i voditi računa o preuzimanju daljnjih obveza, kako ne bi bila dovedena u pitanje opskrba vodom krajnjih potrošača (društvo Vodovod Opuzen d.o.o.).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela sprječavanju i ranom otkrivanju prijevara te postizanju boljeg upravljanja javnim sredstvima i većoj transparentnosti i odgovornosti.